

Biuletyn Polonistyczny

11.04.2018

Dydaktyka

Tadeusz Czapczyński (1884-1958) Pedagog - literaturoznawca - literat

Autor/Redaktor: Małgorzata Gajak-Toczek

Wydawnictwo:: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego

ISBN: 978-83-8088-837-1

W publikacji zaprezentowano sylwetkę Tadeusza Czapczyńskiego, jednego z wybitnych polonistów międzywojnia, działacza oświatowego, autora podręczników i książek dla nauczycieli, badacza literatury i literata. Szczególnie ważna – zarówno w refleksji nad historią dydaktyki, jak i dla projektowania zmian we współczesnej oświacie – jest jego antropocentryczno-kulturowa wizja kształcenia polonistycznego (literackiego i językowego), która w sposób zasadniczy przyczyniła się do odejścia od dydaktyki bazującej na pamięciowym reprodukowaniu treści w kierunku nauczania angażującego młodych ludzi w proces kształcenia. Ponadto jego studia literaturoznawcze są dowodem na to, że umiejętnie łączył pracę badawczą z warsztatem nauczyciela.

Mimo bogatej i różnorodnej aktywności Czapczyńskiego, jego dorobek nie doczekał się dotąd szerszego omówienia. Autorka wydobywa go z zapomnienia, mając nadzieję, że dzięki temu Czytelnicy lepiej poznają tę niezwykłą postać.

Spis treści

Spis treści

Wykaz skrótów 9

Słowo wstępne 13

Tadeusza Czapczyńskiego życie czynem znaczone 25

I. PRZESTRZENIE EDUKACJI 71

1. Idee oświecenia, romantyzmu i Młodej Polski w hermeneutycznej perspektywie aksjologicznej 73

Biografia w szkole galicyjskiej 80

Literatura współczesna na lekcjach języka polskiego 95

Prace popularyzatorskie 106

Zakończenie 110

2. Monograficzna koncepcja nauczania literatury 113

Rozbiór Pana Tadeusza Adama Mickiewicza 119

Ogniem i mieczem Henryka Sienkiewicza w refleksji metodycznej 134

Zakończenie 148

3. Literatura na lekcjach języka polskiego 153

Pieśń i piosenka legionowa 159

Ku Rzeczypospolitej – edukacja polonistyczna mniejszości narodowych i
wyznaniowych 167

Idee regionalizmu na lekcjach języka polskiego 172

Rozwiązania dydaktyczne 184

Zakończenie 191

4. Projekt kształcenia językowego 195

Ćwiczenia w mówieniu 203

Ćwiczenia stylistyczne 215

Prace pisemne środkiem zadomowienia ucznia 222

Zakończenie 232

II. PASJE LITERATUROZNAWCZE 237

1. Kult życia i pracy w twórczości Marii Dąbrowskiej 239

Twórczość Dąbrowskiej dla dorosłego czytelnika 242

Utwory dla dzieci 265

Zakończenie 273

2. Maria Konopnicka – znana i nieznana 279

Epistolografia jako źródło badań literaturoznawczych 282

O Konopnickiej-pisarce 297

Zakończenie 323

III. TWÓRCZOŚĆ LITERACKA 327

1. Świat zamieniony w słowo 329

Opowiadania i dramaty w służbie narodu i społeczeństwa 330

Zanurzenie w poezji 337

Utwory dla najmłodszych 351

Zakończenie 364

Zakończenie 367

Kalendarium życia Tadeusza Czapczyńskiego 375

Bibliografia 383

Summary 419

Indeks nazwisk 423

Od redakcji 443

Rok publikacji: 2017

Strony: 448

Słowa kluczowe: Romantyzm, młoda polska, nauczanie literatury, kształcenie językowe, edukacja polonistyczna, Czapczyński Tadeusz, Oświecenie